

Lausunto, valitus rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksestä 11.12.2024 § 146, Vaasan hallinto-oikeus

Rakennus- ja ympäristölautakunta 27.08.2025
3320/11.01.00.00.01/2023

Valmistelija ympäristöinsinööri Riitta Saari, riitta.saari@salo.fi, 02 778 7803

Viite Lausuntopyyntö **Vaasan hallinto-oikeus diaarinumero**
165/03.04.04.04.19/2025

Salon rakennus- ja ympäristölautakunta päätti 11.12.2024 (§ 146) muuttaa Wipro Infrastructure Engineering Oy:lle myönnettyä ympäristölupaa, koska laitoksella oli otettu käyttöön uusi maalaamo. Laitos on toiminut Lounais-Suomen ympäristökeskus 31.8.2005 myöntämällä ympäristöluvalla (LOS-2003-4-Y-1335-111), jota on muutettu 4.4.2008 haihtuvien orgaanisten aineiden osalta (lupamääräys 2a).

Varsinais-Suomen ELY-keskus valitti päätöksestä ja vaatii lupapäätöksen kumoamista ja asian palauttamista toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi, koska ELY-keskuksen käsityksen mukaan toimivallasta on jo vuodesta 2008 alkaen epäselvyyttä. Vaasan hallinto-oikeus pyytää rakennus- ja ympäristölautakunnalta lausuntoa valituksen johdosta.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen valituskirjelmä on esityslistan oheismateriaalina.

Lausunto:

Salon kuntaliitoksen tapahduttua vuoden 2009 alusta kunkin kunnan ympäristöasioita valmistellut virkahenkilö ilmoitti koottavaan valvontaohjelmaan vanhan kuntansa ympäristölupavelvolliset ja valvontaan kuuluneet laitokset. Silloinen Perniön ympäristösihteeri ilmoitti Wipro Infrastructure Engineering Oy:n (myöhemmin WIE Oy) kuuluvan Perniön kunnan valvottaviin laitoksiin. Vs. ympäristöinsinööri Janne Rainio/Salon kaupungin ympäristönsuojelu kirjoittaa tarkastusmuistiossaan käynniltä 16.4.2010, että vuonna 2008 lopetettiin nikkelin käyttö prosessissa, jolloin altaiden yhteistilavuus laski 29,7 m³:een ja luvan valvonta siirtyi Lounais-Suomen Ympäristökeskukselta (LOS) Perniön kunnalle. Kuntaliitoksen jälkeisessä Salossa laitoksen valvonta- ja lupa-asiat annettiin hoidettavaksi vs. ympäristöinsinööri Janne Rainion jälkeen ympäristönsuojelutarkastaja Hillevi Lehdolle, ja vuoden 2019 alusta tarkastajan siirryttyä toiselle työnantajalle tehtävä siirrettiin ympäristöinsinööri Riitta Saarelle.

Ensimmäisellä valvontasuunnitelman mukaisella tarkastuksellaan vuonna 2021 ympäristöinsinööri Saari on muistiossaan kehottanut laitosta jättämään uuden ympäristölupahakemuksen 1.9.2023 mennessä laitoksen päästöjen muuttumisen vuoksi ja lupamääräysten vanhenemisen vuoksi. Ympäristöinsinöörille WIE Oy kertoi uuden maalaamon siirtyvän käyttämään vesiohenteisia maaleja, millä tulisi olemaan merkittävä vähentävä vaikutus laitoksen VOC-päästöihin. Uuden maalaamon vaikutuksia laitoksen päästöihin pyydettiin kuitenkin varmuudeksi jo lokakuun 2021 loppuun mennessä.

Uuden maalaamon päästöjen selvitysten edistyessä ilmeni, että VOC-päästöt vähenisivät samalla tuotantomäärällä lähes jopa kolmasosaan aiemmasta. Vuoden 2019 VOC 9 736 kg tuotantomäärällä 71 642 sylinteriä, uusi VOC-päästöarvio olisi 3 600 kg (mittauksen 7.11.2023 mukaan uuden maalaamon kokonaisvuosipäästöksi on laskettu 1 158 ± 249 kg/a). Uudesta maalaamosta tulisi kuitenkin uusi päästö, jätevedet.

Laitokselle ei löytynyt jätevesisopimusta ja uuden sopimuksen tekeminen aloitettiin Liikelaitos Salon Veden kanssa.

Uuden maalaamon kaksi robottia ruiskuttaa maalia kohteeseen ja ylimenevä maali osuu seinäpahviin, ei altaaseen. VOC-päästöjen jäädessä alle 5 t/a ne eivät ympäristönsuojelulain 527/2014 liite 2 kohdan 6. a) mukaisesti ole lupa- eivätkä rekisteröintivelvollisia kuntaan. Vuoden 2024 vuosiraportoinnissaan yritys on ilmoittanut VOC-päästömääräkseen 4,42 t. Ilmeisesti pohjamaalissa ei kuitenkaan päästä kokonaan liuottimista eroon uudessakaan maalaamossa ja tuotantomäärän kasvaessa myös VOC-päästöt saattavat hieman kasvaa.

Uuden maalaamon robottiruiskujen huipputeho on pumppujen maksimiteho ja maalien sekä liuottimien VOC-pitoisuuksilla laskettuna yhteensä 13 VOC-kg tunnissa. Tilanne kesällä 2025 on se, että vanhan maalaamon käyttö on kokonaan lopetettu eikä muita maaliruiskuja siten ole. Tämän perusteella kunnankaan lupavelvollisuus YSA 713/2014 2 § kohta 5) (laitos, jossa käytetään orgaanisia liuottimia ja jossa niiden kulutus on, kun siitä vähennetään tuotteisiin sitoutuva osuus, vähintään 10 ja alle 50 tonnia vuodessa tai vastaava huippukulutus vähintään 20 ja alle 100 kiloa tunnissa, mukaan lukien toiminnat, joissa haihtuvia orgaanisia yhdisteitä vapautuu raaka-aineiden sisältämästä ponne- tai paisunta-aineesta) ei täyty.

Laitoksen ympäristölupahakemus otettiin vastaan sovittujen jatkoaikojen puitteissa 29.2.2024. Aikataulu oli venynyt mm. uuden maalaamon päästöselvitysten vuoksi ja hakemus koko laitoksen ympäristöluvasta vaikutti keskeneräiseltä. Turvatekniikan keskuksen kemikaalipäätöstä ei oltu ilmeisesti tehtykään ja ilmeni varsin vaikeaselkoiseksi selvittää pitääkö kemikaaliviraston antama poikkeuslupan ehdot Cr(VI):n käyttöön siirtää sellaisenaan WIE Oy:lle annettavan ympäristöluvan määräyksiin. Vanhaa, Perniön kunnan tehtyä jätevesisopimusta ei löytynyt ja uusi ei vielä ollut valmistunut. Valmistelijalla odotti muilta yrityksiltä kaksi kiireistä, uutta ympäristölupahakemusta valmistelua ja kolmas uusittava lupahakemus oli tulossa vielä ennen syksyä. Tässä tilanteessa valmistelija päätyi tekemään uudesta maalaamosta ympäristölupa muutoksen, joka kattaisi uuden maalaamon ja siinä esiintyvän uuden jätevesipäästön, mikä puuttui vanhasta luvasta. Tämän lisäksi ympäristölupahakemuksen muutoksesta tehtyyn kuulutukseen otettiin mukaan varmuuden vuoksi uudet raskaan liikenteen järjestelyt, joilla saattoi olla vaikutuksia lähimpiin asumuksiin.

Uuden maalaamon päästöt selvitettiin ennen lupahakemuksen käsittelyä. Uuden maalaamon VOC-päästömittausten lisäksi selvitettiin jätevesien sisältämät metallipitoisuudet kahdella erillisellä mittauksella maalaamon eri altaista, allasjätevesien vaihtovälit huomioiden. Jätevesianalyysejä perusteella WIE Oy laski metallien vuosittaiset kuormitustiedot.

Jätevesiasiaa selvitettiin Liikelaitos Salon Veden kanssa ja varmuuden vuoksi valmistelija kysyi asiasta neuvoja myös ELY-keskuksen Salon Perniön jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan valvojalta (10.9.2024).

Nyt esitettyssä päätöksen määräyksessä nro 2. on valmistelijalle kuitenkin tapahtunut ajatusvirhe. "Kaupungin jätevesiverkostoon ei saa päästää Vesihuoltolaitoksen valtioneuvoston vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun asetuksen (1022/2006) liitteen 1 kohdassa A tarkoitettuja vaarallisia aineita *vesihuoltolaitoksen toiminnalle haittaa aiheuttavina määrinä*." 1022/2006 liitteen 1 kohdassa A tarkoitettuja vaarallisia aineita ei ole tällä laitoksella käytössäänkään, mutta valmistelija on ajatellut virheellisesti tätä kirjoittaessaan, että Cr(VI):lle on tällä laitoksella kemikaaliviraston jatkokäyttäjän poikkeuslupa sen määräaikaan käyttöön, ja että siksi Cr(VI) kuuluisi juuri tähän aineluetteloon. ELY-keskuksen Perniön jätevedenpuhdistamon valvojan

keskustelun perusteella ei ollut perusteita kieltää täysin Cr(VI):n pääsyä viemäriverkkoon ja edelleen puhdistamolle, ja siitä syystä valmistelija muutti tekstin virheelliseksi. Valmistelija tarkisti asian myöhemmin ja huomasi virheen, mutta asia jäi jostain syystä korjaamatta päätökseen.

Tässä valituksen alaisessa päätöksessä on annettu tarkkailumääräys: ”Ympäristölupapäätöksen mukaiset käyttö- ja päästötarkkailuohjelmat on toimitettava Salon kaupungin ympäristönsuojelupalveluihin ja Liikelaitos Salon Vedelle kahden kuukauden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Tarkkailuohjelmaan voidaan tarvittaessa tehdä muutoksia.” Lupapäätöksien yksityiskohtaisista tarkkailumääräyksistä olemme siirtyneet erillisiin tarkkailuohjelmiin, jotka mahdollistavat nopeat ja jatkuvat muutokset itse tarkkailuihin kevyemmällä hallinnollisilla menettelyillä (vrt. lupamenettely). Määräyksessä on annettu myös määräaika tarkkailuohjelman toimittamiseen sekä vielä huomautettu, että siihen voidaan tehdä muutoksia. Laitoksen ympäristötarkkailu on tarkoituksenmukaista määrittää koko laitoksen tarkkailuna. Laitoksen muilla osastoilla (kuin uusi maalaamo) sijaitsee esimerkiksi rasvan ja öljyn pesukoneita 15 kpl ja ne on johdettu ÖEK:n (öljynerotuskaivo) kautta jätevesiverkkoon (150-200 m³/a). Tätä lupaa valmistellessa ei valmistelijalla ollut käsitystä vielä koko laitoksen jätevesipäästöistä eikä niiden kulkureiteistä viemäreissä ja myös siksi yksityiskohtaisia tarkkailumääräyksiä ei vielä annettu. Tämä (1022/2006) liitteen 1 kohdassa A tarkoitettuja vaarallisia aineita koskeva, ehkä kertaluonteinen analyysi, kannattanee otattaa mahdollisimman kattavasti koko laitoksen toimintoja edustavista prosessijätevesistä, joita tässä päätöksessä ei käsitelty.

Toimivalta-asiaa ympäristöluvan ratkaisemiseen käsittelyaltaiden tilavuuksien perusteella tiedusteltiin AVI:sta ja siihen vastattiin 29.7.2024: ”Viestissä olevien tietojen perusteella laskien allastilavuuteen laskettavien altaiden tilavuus on enintään 27,6 m³, joten toimivalta on kunnalla. Maalaamon alkalisen rasvanpoiston altaiden laskemisen sisällyttäminen ei tuoreimpien EU-tason ohjeistusten perusteella ole yksiselitteistä (Tähän on varmasti komissioltä tulossa ohjeistusta, kunhan STM BAT -päätelmät ensin julkaistaan). Maalaamon muiden altaiden (huuhtelu, fysikaalinen pinnoitus, jne.) sisällyttämättä jättäminen sen sijaan on selvää.”

Valmistelija laski allastilavuuksia seuraavasti: Kromausaltaat uusi puoli: $10,5 \text{ m}^3 + 8,5 \text{ m}^3 + 2,2 \text{ m}^3 = 21,2 \text{ m}^3$ lisäksi vanha puoli 4 m^3 , mikä on yhteensä 25,2. Mikäli uuden maalaamon altaista tulaisiin laskemaan alkalisen rasvanpoiston altaat, tulee lukuun lisätä $2 \times 1,4 \text{ m}^3$, jolloin allastilavuudeksi saadaan 28 m^3 , mikä jää alle 30 m^3 , vrt. YSA 2 § kohta 2). Edellisen selvityksen AVI:sta saatuaan käsittelijä oli siinä ymmärryksessä, että toimivalta kuuluisi kuntaan. Asian valmistelija toimitti WIE Oy:lle uuden kyselyn allastilavuuksista ja WIE Oy vastasi siihen 13.8.2025 siten, että allastilavuudet ovat kahdella kromauslinjalla yhteensä $26,58 \text{ m}^3$ ilman huuhtelualtaita. Mikäli uuden maalaamon pesualtaat ($2 \times 1,4 \text{ m}^3$) tullaan laskemaan allastilavuuksiin mukaan, saadaan allastilavuudeksi $29,4 \text{ m}^3$. Valmistelijalla ei ole tietoa, miten allastilavuus on vuonna 2008 laskettu olevan 29,7. Muutosilmoituksia ja/tai lupamuutoshakemuksia ei ole tiedossa.

Koska koko laitoksen ympäristölupa-asia tulee kuitenkin lähitulevaisuudessa uusia, valmistelija päätyi viemään uuden, jo toimivan maalaamon jätevesiasian käsittelyyn ympäristöluvan muutoksena, koska laitoksella oli uusi päästö, joka ei sisältynyt ympäristölupaan. Tällä menettelyllä haluttiin varmistaa laitoksen toimivan katkotta ympäristönsuojelulainsäädännön mukaisesti.

Päätösehdotus	Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää antaa valmistelun mukaisen selvityksen lausuntonaan Vaasan hallinto-oikeudelle Wipro Infrastructure Engineerin Oy:n ympäristölupaa koskevassa valitusasiassa. Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta heti kokouksessa.
Päätös	
Tiedoksianto	Vaasan hallinto-oikeus